

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 213/09-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. augusta 2009 predbežne prerokoval sťažnosť M. H., N., zastúpenej advokátkou Mgr. E. S., N., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T/19/03 a v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T/47/05 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. H. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. júna 2009 doručená sťažnosť M. H. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej

lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 1 T/19/03 a pod sp. zn. 3 T/47/05.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

„1. Dňa 22. 1. 2003 podal prokurátor Okresnej prokuratúry Komárno na Okresnom súde v Komárne obžalobu... pre trestný čin ublíženia na zdraví spolupáchateľstvom... voči sťažovateľke ako poškodenej dňa 28. 3. 2000. Konanie na Okresnom súde Komárno začalo pod spisovou značkou 1 T/19/03. Súd vo veci rozhodol trestným rozkazom, na základe opravného prostriedku bolo vytýčené pojednávanie na 12. 5. 2003. Ďalšie pojednávanie bolo vytýčené na 12. 11. 2003. Dňa 10. 11. 2004 boli obžalovaní uznaní za vinných zo skutku, ktorý im kládla za vinu obžaloba.

2. Po prejednaní odvolania žalovaných Krajský súd v Nitre uznesením 5 To/2/2005 zo dňa 12. 4. 2005... zrušil odvolaním napadnutý rozsudok a vrátil vec súdu prvého stupňa, na nové prejednanie a rozhodnutie s vytknutím nedostatočne vykonaného dokazovanie.

3. Dňa 30. marca 2005 podala Okresná prokuratúra Komárno na Okresnom súde v Komárne obžalobu... pre trestný čin násilia proti skupine obyvateľov a jednotlivcovi..., trestný čin výtržníctva..., trestný čin ublíženia na zdraví... voči sťažovateľke ako poškodenej... Konanie sa vedie pod spisovou značkou 1 T/19/03.

4. Uznesením Okresného súdu Komárno spisová značka 3 T/47/05 zo dňa 21. 7. 2005... boli vyššie označené konania spojené na spoločné konanie...

5. Po spojení vecí sa vo veci meritórne nepojednávalo pre pozastavenie výkonu advokácie zvolenej právnej zástupkyne žalovaných, neskôr sa hlavné pojednávania odročovali pre neprítomnosť predvolaných osôb, pričom sťažovateľka má zato, že súd nevyužil na zabezpečenie prítomnosti predvolaných osôb na pojednávaní všetky zákonné oprávnenia s cieľom zabezpečiť plynulosť konania.

6. Dňa 26. 5. 2007 sťažovateľka podala návrh na odstúpenie veci, týmto návrhom sa súd nezaoberal až do pojednávania dňa 3. 9. 2007, na ktorom rozhodol, že hlavné pojednávanie odročuje na neurčito s tým, že vec bude predložená na vyjadrenie sudcom Okresného súdu Komárno a postúpená na Krajský súd v Nitre, po rozhodnutí Krajského súdu bude vytýčený nový termín hlavného pojednávania.

7. Z dôvodu zistenej nečinnosti súdu podala sťažovateľka dňa 27. 3. 2009 sťažnosť predsedovi Okresného súdu na prieťahy v konaní. V odpovedi na sťažnosť - písomnosti Okresného súdu Komárno č. k. Spr 1507/09 zo dňa 6. mája 2009, ktorá bola sťažovateľke doručená dňa 18. mája 2009, predseda súdu konštatuje, že sťažnosť je dôvodná, spis nebol predložený nariadenému súdu a sudcovi uložil konať bez zbytočných prieťahov...

8. Na základe predložených dôkazov má sťažovateľka zato, že v konaní 1 T/19/03 súd nekonal od podania obžaloby efektívne, s cieľom zistiť objektívnu/materiálnu pravdu a na základe spoľahlivo zisteného skutkového stavu spravodlivo rozhodnúť. “

Sťažovateľka na základe uvedeného navrhla ústavnému súdu, aby nálezom takto rozhodol:

„1. Okresný súd v Komárne v konaniach vedených pod spisovými značkami 1 T/19/03 a 3 T/47/05 porušil právo sťažovateľky... na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Komárno v konaní 1 T/19/03 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov, zabezpečiť dôkazy potrebné pre rozhodnutie a vec čo najrýchlejšie prejednať a meritórne rozhodnúť.

3. Sťažovateľke..., priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 6500 EUR, ktoré je Okresný súd Komárno povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Priznáva sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia v konaní o ústavnej sťažnosti vo výške 245,70 EUR, ktoré je Okresný súd Komárno povinný vyplatiť jej advokátke Mgr. E. S... jedného mesiaca po právoplatnosti tohto rozhodnutia...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože okresný súd doteraz právoplatne nerozhodol.

Ústavný súd z odpovede predsedu okresného súdu sp. zn. Spr 1507/09 zo 6. mája 2009 sťažovateľke na jej sťažnosť na prietahy v konaní sp. zn. 1 T/19/03 (sťažovateľke, ako to sama potvrdila, bola doručená 18. mája 2009) okrem iného zistil, že „*Oboznámil som sa so spisovým materiálom v predmetnej veci a dospel som k záveru, že Vaša sťažnosť je dôvodná... Zároveň Vám dávam na vedomie, že som sudcovi uložil konať v uvedenej trestnej veci bez zbytočných prietahov s tým, že som voči nemu uplatnil disciplinárnu zodpovednosť v zmysle § 115 a nasledujúce zák. č. 385/2000 o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov.*“.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa ods. 2 citovanej právnej normy ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré má podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“), alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde); takéto dôvody v danej veci sťažovateľ neuviedol a ani ústavný súd ich nezistil.

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 zákona o sudcoch]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého

odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“.

V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Vzhľadom na to, že sťažnosť adresovanú ústavnému súdu sťažovateľka doručila 22. júna 2009 a predsedovi okresného súdu bola doručená sťažnosť na prietahy v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T/19/03 osobne 17. marca 2009, ktorú predseda okresného súdu vybavil 6. mája 2009 a doručil sťažovateľke 18. mája 2009, posúdil ústavný súd podanie sťažnosti na prietahy podľa zákona o súdoch zo strany sťažovateľa iba ako formálny úkon, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak takáto sťažnosť mohla mať, pretože neuplynul dostatočne dlhý čas na zjednanie nápravy (podobne II. ÚS 376/06, IV. ÚS 48/06, II. ÚS 390/06). Predseda okresného súdu okrem iného priznal prietahy v konaní, pričom uviedol, že uložil sudcovi konať v uvedenej trestnej veci bez prietahov a uplatnil voči sudcovi disciplinárnu zodpovednosť.

Navyše ústavný súd zistil dopytom na okresnom súde, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T/19/03 vo veci koná, lebo o návrhu sťažovateľky na odstúpenie veci

a prikázanie inému súdu už bolo medzičasom rozhodnuté a vo veci okresný súd nariadil termín hlavného pojednávania na 19. september 2009.

Na základe týchto zistení ústavný súd dospel k záveru, že v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľky.

Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu v nej dochádza k zbytočným priesťahom, predložil ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2009